

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ Ι

Αναλογικά Ηλεκτρονικά Κυκλώματα
Εισαγωγή

Α. Τσιγκόπουλος, Καθηγητής
Α. Στασινάκης, Επίκουρος Καθηγητής

Σχολή Ναυτικών Δοκίμων
Γ' Δοκίμων (Μάχιμοι/Μηχανικοί)

Ακαδημαϊκό Έτος 2026--2027

1 Βασικές Έννοιες Ηλεκτρονικής

- Σήματα AC και DC
- Μιγαδικοί Αριθμοί
- Σύνθετη Αντίσταση
- Σειρές Fourier
- Κλίμακα Decibel
- Συνάρτηση Μεταφοράς και Απόκριση Συχνότητας

Βασικές Έννοιες Ηλεκτρονικής

---

1 Βασικές Έννοιες Ηλεκτρονικής

- Σήματα AC και DC
- Μιγαδικοί Αριθμοί
- Σύνθετη Αντίσταση
- Σειρές Fourier
- Κλίμακα Decibel
- Συνάρτηση Μεταφοράς και Απόκριση Συχνότητας

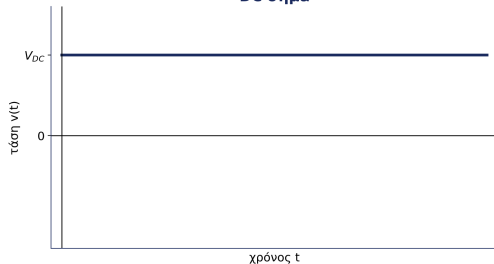
Σήματα AC και DC

Βασική ιδέα

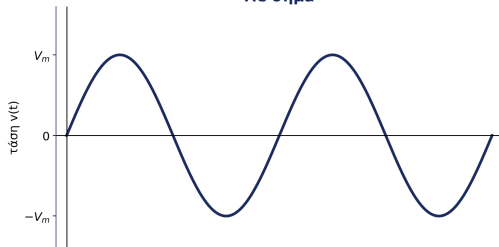
Τα ηλεκτρικά σήματα ταξινομούνται αρχικά ανάλογα με το αν η τιμή και η πολικότητά τους παραμένουν σταθερές ή μεταβάλλονται με τον χρόνο.

- **DC** (Direct Current): σταθερή πολικότητα.
- **AC** (Alternating Current): μεταβαλλόμενη τιμή και εναλλαγή πολικότητας.
- Η διάκριση AC/DC είναι θεμελιώδης στην ανάλυση ηλεκτρονικών κυκλωμάτων.

DC σήμα

AC σήμα

DC σήματα

Ορισμός

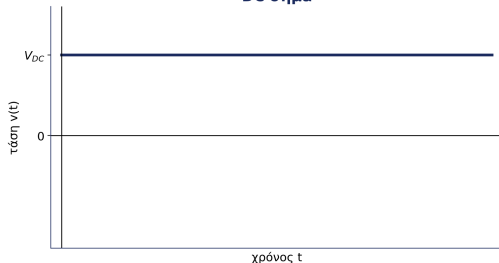
Ένα **DC σήμα** (Direct Current) έχει **σταθερή πολικότητα** ως προς τον χρόνο.

Στην ιδανική περίπτωση η τιμή του παραμένει σταθερή:

$$v(t) = V_{DC}$$

- Δεν αλλάζει πρόσημο με τον χρόνο.
- Η ιδανική DC τάση έχει σταθερό πλάτος.
- Παραδείγματα:
  - μπαταρίες,
  - DC τροφοδοτικά,
  - τάσεις πόλωσης ηλεκτρονικών κυκλωμάτων.

DC σήμα

Πρακτική παρατήρηση

Ένα πραγματικό DC σήμα δεν είναι πάντα απόλυτα σταθερό: μπορεί να περιέχει μικρή AC συνιστώσα (ripple).

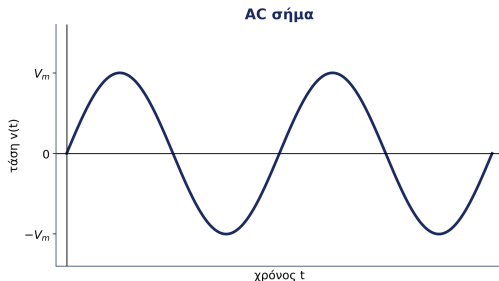
Ορισμός

Ένα **AC σήμα** (Alternating Current) μεταβάλλεται με τον χρόνο και η πολικότητά του **εναλλάσσεται περιοδικά**.

Η πιο χαρακτηριστική μορφή AC σήματος είναι το **ημιτονοειδές σήμα**:

$$v(t) = V_m \sin(\omega t + \varphi)$$

- Το σήμα λαμβάνει θετικές και αρνητικές τιμές.
- Η μορφή του επαναλαμβάνεται μετά από συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Βασικά χαρακτηριστικά ημιτονοειδούς σήματος

Για το ημιτονοειδές σήμα

$$v(t) = V_m \sin(\omega t + \varphi)$$

τα βασικά χαρακτηριστικά είναι:

V_m : **Μέγιστη τιμή ή πλάτος** του σήματος.

T : **Περίοδος**, δηλαδή ο χρόνος που απαιτείται για έναν πλήρη κύκλο.

f : **Συχνότητα**, δηλαδή ο αριθμός κύκλων ανά δευτερόλεπτο.

ω : **Γωνιακή συχνότητα**.

φ : **Αρχική φάση** του σήματος.

Περίοδος και συχνότητα

$$f = \frac{1}{T}$$

όπου η συχνότητα μετρείται σε Hertz:

Γωνιακή συχνότητα

$$\omega = 2\pi f$$

και επομένως

$$\omega = \frac{2\pi}{T}$$

με μονάδα:

$$[\omega] = \text{rad/s}$$

Πλάτος και περίοδος AC σήματος

Πλάτος

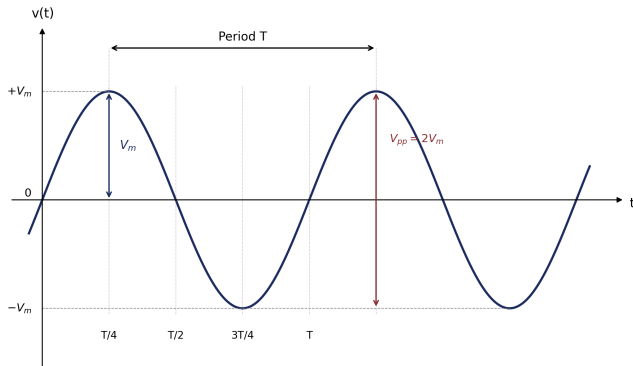
Το V_m εκφράζει τη μέγιστη απόκλιση του σήματος από τη μηδενική στάθμη.

$$-V_m \leq v(t) \leq V_m$$

Για συμμετρικό ημιτονοειδές σήμα:

$$V_{pp} = 2V_m$$

όπου V_{pp} είναι η **τάση κορυφής-προς-κορυφή**.

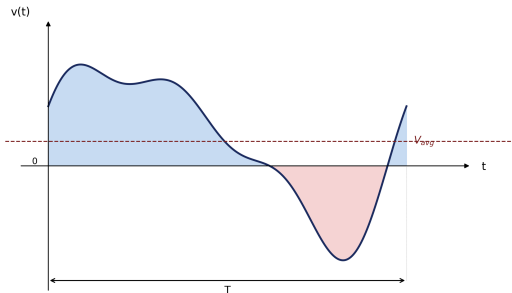
Μέση τιμή περιοδικού σήματος

Ορισμός

Για ένα περιοδικό σήμα $v(t)$ περιόδου T , η **μέση τιμή** σε μία πλήρη περίοδο ορίζεται ως

$$V_{\text{avg}} = \frac{1}{T} \int_0^T v(t) dt$$

- Η ολοκλήρωση λαμβάνει υπόψη όλες τις στιγμιαίες τιμές του σήματος κατά τη διάρκεια μιας περιόδου.
- Οι θετικές περιοχές συνεισφέρουν θετικά στο ολοκλήρωμα.
- Οι αρνητικές περιοχές συνεισφέρουν αρνητικά.
- Η μέση τιμή αντιστοιχεί στη **DC συνιστώσα** του περιοδικού σήματος.

Βασική ιδέα

Η μέση τιμή εξαρτάται από το **αλγεβρικό εμβαδό** του σήματος πάνω και κάτω από τον άξονα του χρόνου.

Μέση τιμή ημιτονοειδούς AC σήματος

Για ένα καθαρό ημιτονοειδές σήμα

$$v(t) = V_m \sin(\omega t)$$

η μέση τιμή σε μία πλήρη περίοδο είναι

$$V_{\text{avg}} = \frac{1}{T} \int_0^T V_m \sin(\omega t) dt$$

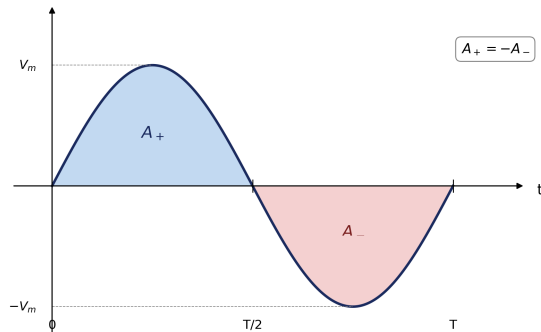
Σε μία πλήρη περίοδο

Η θετική ημιπερίοδος και η αρνητική ημιπερίοδος έχουν ίσα εμβαδά. Επομένως

$$\int_0^T v(t) dt = 0$$

και τελικά

$$V_{\text{avg}} = 0$$

Τι σημαίνει $V_{\text{avg}} = 0$;

Προσοχή

Για ένα καθαρό συμμετρικό AC σήμα,

$$V_{\text{avg}} = 0$$

δεν σημαίνει ότι η στιγμιαία τάση είναι μηδενική.

- Η τάση $v(t)$ μεταβάλλεται συνεχώς με τον χρόνο.
- Μπορεί να λαμβάνει σημαντικές θετικές και αρνητικές τιμές.
- Η μέση τιμή γίνεται μηδέν επειδή οι δύο ημιπερίοδοι αλληλοαναιρούνται.

Άρα χρειαζόμαστε άλλο μέγεθος

Η μέση τιμή δεν περιγράφει πόσο "ίσχυρό" είναι ένα συμμετρικό AC σήμα.

Για αυτό χρησιμοποιούμε την

Ενεργό τιμή (RMS)

η οποία θα εξεταστεί στη συνέχεια.

Ενεργός τιμή (RMS)

Ορισμός

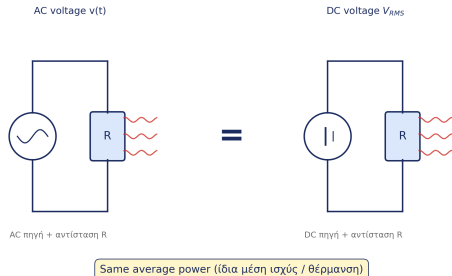
Η **ενεργός τιμή** ενός περιοδικού σήματος $v(t)$ ορίζεται ως

$$V_{\text{RMS}} = \sqrt{\frac{1}{T} \int_0^T v^2(t) dt}$$

όπου RMS σημαίνει Root Mean Square.

Γιατί είναι σημαντική;

Η RMS τιμή εκφράζει την **ισοδύναμη DC τιμή** που θα προκαλούσε την ίδια θερμική επίδραση σε μία αντίσταση.

RMS τιμή ημιτονοειδούς σήματος

Για

$$v(t) = V_m \sin(\omega t)$$

η ενεργός τιμή είναι

$$V_{\text{RMS}} = \sqrt{\frac{1}{T} \int_0^T V_m^2 \sin^2(\omega t) dt}.$$

προκύπτει

$$V_{\text{RMS}} = \sqrt{\frac{V_m^2}{2}} = \boxed{\frac{V_m}{\sqrt{2}}}.$$

Για ημιτονοειδή τάση

$$V_{\text{RMS}} = \frac{V_m}{\sqrt{2}} \approx 0.707 V_m$$

Αντίστροφα

$$V_m = \sqrt{2} V_{\text{RMS}}$$

Παράδειγμα RMS τιμής

Παράδειγμα

Έστω ημιτονοειδής τάση με ενεργό τιμή

$$V_{\text{RMS}} = 230 \text{ V.}$$

Η μέγιστη τιμή είναι

$$V_m = \sqrt{2} V_{\text{RMS}}$$

και επομένως

$$V_m = \sqrt{2} \cdot 230 \approx 325 \text{ V.}$$

Σημαντικό

Όταν αναφέρουμε μια AC τάση ως ``230 V'', συνήθως εννοούμε την **RMS τιμή** και όχι τη μέγιστη στιγμιαία τιμή.

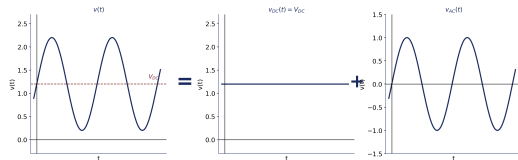
Ανάλυση ενός σήματος

Ένα περιοδικό σήμα μπορεί να γραφεί ως άθροισμα μιας **σταθερής** και μιας **μεταβαλλόμενης** συνιστώσας:

$$v(t) = V_{DC} + v_{AC}(t)$$

V_{DC} : η **DC συνιστώσα**, η οποία παραμένει σταθερή με τον χρόνο.

$v_{AC}(t)$: η **AC συνιστώσα**, η οποία μεταβάλλεται γύρω από τη μηδενική στάθμη.

Σημαντική σχέση

Η DC συνιστώσα ισούται με τη μέση τιμή του σήματος:

$$V_{DC} = V_{avg}$$

Ημιτονοειδές σήμα με DC συνιστώσα

Έστω ένα σήμα της μορφής

$$v(t) = V_{DC} + V_m \sin(\omega t + \varphi)$$

Ανάλυση του σήματος

Μπορούμε να το γράψουμε ως άθροισμα δύο συνιστωσών:

$$\underbrace{v(t)}_{\text{συνολικό σήμα}} = \underbrace{V_{DC}}_{\text{DC}} + \underbrace{V_m \sin(\omega t + \varphi)}_{\text{AC}}$$

DC συνιστώσα

$$v_{DC}(t) = V_{DC}$$

Καθορίζει τη **μέση στάθμη** γύρω από την οποία μεταβάλλεται το σήμα.

AC συνιστώσα

$$v_{AC}(t) = V_m \sin(\omega t + \varphi)$$

Η AC συνιστώσα ταλαντώνεται γύρω από το μηδέν και έχει **μέση τιμή μηδέν**.

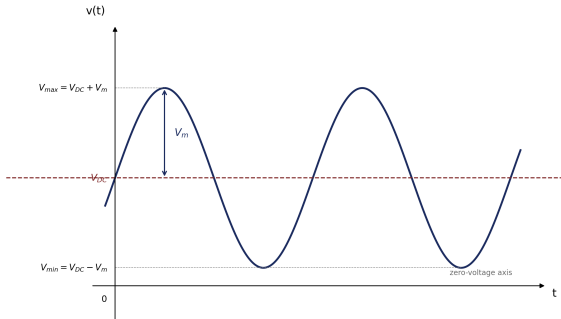
Γραφική ερμηνεία της DC συνιστώσας

Τι αλλάζει η DC συνιστώσα;

Η προσθήκη του V_{DC} μετατοπίζει ολόκληρο το ημιτονοειδές σήμα κατακόρυφα.

Το σήμα δεν ταλαντώνεται πλέον γύρω από το μηδέν, αλλά γύρω από τη στάθμη

V_{DC} .

Μέγιστη και ελάχιστη τιμή

$$V_{max} = V_{DC} + V_m$$

$$V_{min} = V_{DC} - V_m$$

Επίδραση της DC συνιστώσας

$$V_{DC} > 0$$

Η DC συνιστώσα μετατοπίζει ολόκληρο το AC σήμα **προς τα πάνω** κατά V_{DC} .

$$V_{DC} < 0$$

Η DC συνιστώσα μετατοπίζει ολόκληρο το AC σήμα **προς τα κάτω** κατά $|V_{DC}|$.

Τι δεν αλλάζει;

Η προσθήκη DC συνιστώσας δεν αλλάζει:

- το πλάτος V_m της AC συνιστώσας,
- την περίοδο T ,
- τη συχνότητα f ,
- τη φάση φ .

Αλλάζει μόνο τη **στάθμη** γύρω από την οποία ταλαντώνεται το σήμα.

$$\text{Σήμα} = \text{DC στάθμη} + \text{κυμάτωση}$$

Σύγκριση AC και DC σημάτων

DC σήμα

$$v(t) = V_{DC}$$

- Σταθερή πολικότητα.
- Στην ιδανική περίπτωση έχει **σταθερό πλάτος**.
- Δεν παρουσιάζει περιοδική εναλλαγή θετικών και αρνητικών τιμών.
- Η μέση τιμή του είναι γενικά διαφορετική από το μηδέν:

$$V_{avg} = V_{DC}.$$

AC σήμα

$$v(t) = V_m \sin(\omega t + \varphi)$$

- Η τιμή του **μεταβάλλεται με τον χρόνο**.
- Η πολικότητά του μπορεί να **εναλλάσσεται**.
- Χαρακτηρίζεται από περίοδο T και συχνότητα f .
- Για συμμετρικό καθαρό ημίτονο:

$$V_{avg} = 0.$$

DC

Παραδείγματα πηγών και σημάτων:

- Μπαταρία
- DC τροφοδοτικό
- Τάση πόλωσης
- Έξοδος σταθεροποιητή τάσης

AC

Παραδείγματα:

- Ημιτονοειδής γεννήτρια
- Τάση ηλεκτρικού δικτύου
- Σήματα επικοινωνιών

$$v(t) = V_{DC}$$

σταθερή στάθμη

AC

$$v(t) = V_m \sin(\omega t + \varphi)$$

χρονικά μεταβαλλόμενο σήμα

Παράδειγμα 1 -- Περίοδος AC σήματος

Δίνεται

Ένα ημιτονοειδές σήμα έχει συχνότητα

$$f = 50 \text{ Hz.}$$

Να υπολογιστεί η περίοδός του.

Χρησιμοποιούμε τη σχέση

$$T = \frac{1}{f}.$$

Άρα

$$T = \frac{1}{50} = 0.02 \text{ s.}$$

Επομένως

$$T = 20 \text{ ms}$$

Ερμηνεία

Σε ένα δευτερόλεπτο πραγματοποιούνται

50

πλήρεις κύκλοι του σήματος.

Κάθε κύκλος διαρκεί

20 ms.

Παράδειγμα 2 -- RMS και μέγιστη τιμή

Δίνεται

Μία ημιτονοειδής τάση έχει ενεργό τιμή

$$V_{\text{RMS}} = 230 \text{ V.}$$

Να υπολογιστούν η μέγιστη και η κορυφή-προς-κορυφή τιμή.

Για ημιτονοειδές σήμα:

$$V_{\text{RMS}} = \frac{V_m}{\sqrt{2}}.$$

Άρα

$$V_m = \sqrt{2} V_{\text{RMS}} = \sqrt{2} \cdot 230 \approx 325 \text{ V.}$$

Η τάση κορυφής-προς-κορυφή είναι

$$V_{pp} = 2V_m.$$

Επομένως

$$V_{pp} = 2 \cdot 325 \approx 650 \text{ V.}$$

Αποτελέσματα

$$V_m \approx 325 \text{ V}$$

Παράδειγμα 3 -- DC και AC συνιστώσα

Δίνεται

Έστω το σήμα

$$v(t) = 5 + 2 \sin(100\pi t) \quad [\text{V}].$$

Από τη γενική μορφή

$$v(t) = V_{\text{DC}} + V_m \sin(\omega t)$$

αναγνωρίζουμε άμεσα:

$$V_{\text{DC}} = 5 \text{ V}$$

και

$$V_m = 2 \text{ V}.$$

Ερμηνεία

Η DC συνιστώσα καθορίζει τη μέση στάθμη του σήματος, ενώ το V_m καθορίζει το πλάτος της AC ταλάντωσης.

Παράδειγμα 3 -- Συχνότητα του σήματος

Για το σήμα

$$v(t) = 5 + 2 \sin(100\pi t)$$

η κυκλική συχνότητα είναι

$$\omega = 100\pi \text{ rad/s}.$$

Σχέση κυκλικής και κανονικής συχνότητας

Ισχύει:

$$\omega = 2\pi f.$$

Άρα:

$$f = \frac{\omega}{2\pi}$$

και επομένως

$$f = \frac{100\pi}{2\pi} = 50 \text{ Hz}.$$

Παράδειγμα 3 -- Εύρος μεταβολής του σήματος

Για το σήμα

$$v(t) = 5 + 2 \sin(100\pi t)$$

έχουμε

$$V_{\text{DC}} = 5 \text{ V}, \quad V_m = 2 \text{ V}.$$

Μέγιστη τιμή

$$V_{\text{max}} = V_{\text{DC}} + V_m$$

$$V_{\text{max}} = 5 + 2 = 7 \text{ V}.$$

Ελάχιστη τιμή

$$V_{\text{min}} = V_{\text{DC}} - V_m$$

$$V_{\text{min}} = 5 - 2 = 3 \text{ V}.$$

Τι είδαμε

- Τη βασική διάκριση μεταξύ **DC** και **AC** σημάτων.
- Τα βασικά χαρακτηριστικά ενός ημιτονοειδούς AC σήματος: πλάτος, περίοδο, συχνότητα και φάση.
- Την έννοια της **μέσης τιμής** ενός περιοδικού σήματος.
- Την έννοια της **ενεργού τιμής (RMS)** και τη φυσική σημασία της.
- Την ανάλυση ενός σήματος σε **DC και AC συνιστώσα**.

Τι πρέπει να γνωρίζουμε καλά

- Να αναγνωρίζουμε από τη χρονική μορφή αν ένα σήμα είναι DC, AC ή συνδυασμός των δύο.
- Να ξεχωρίζουμε τη **μέση τιμή** από την **ενεργό τιμή**.
- Να ερμηνεύουμε σωστά το πλάτος, την περίοδο και τη συχνότητα ενός AC σήματος.
- Να εντοπίζουμε τη DC στάθμη και την AC μεταβολή σε ένα σύνθετο σήμα.
- Να μπορούμε να συνδέουμε τα παραπάνω μεγέθη με πραγματικές ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές εφαρμογές.

1 Βασικές Έννοιες Ηλεκτρονικής

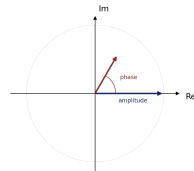
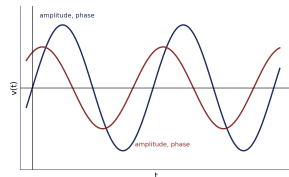
- Σήματα AC και DC
- **Μιγαδικοί Αριθμοί**
- Σύνθετη Αντίσταση
- Σειρές Fourier
- Κλίμακα Decibel
- Συνάρτηση Μεταφοράς και Απόκριση Συχνότητας

Γιατί μιγαδικοί αριθμοί;

Βασική ιδέα

Στην ανάλυση των AC κυκλωμάτων δεν μας ενδιαφέρει μόνο το **πλάτος** ενός ημιτονοειδούς σήματος, αλλά και η **φάση** του.

- Δύο ημιτονοειδή σήματα μπορεί να έχουν την ίδια συχνότητα αλλά διαφορετικό πλάτος και φάση.
- Με αυτόν τον τρόπο, η ανάλυση AC κυκλωμάτων μετατρέπεται σε πολύ πιο απλές αλγεβρικές πράξεις.

Στόχος

Να χρησιμοποιήσουμε τους μιγαδικούς αριθμούς ως εργαλείο για την περιγραφή ημιτονοειδών σημάτων και διαφορών φάσης.

Μιγαδικοί αριθμοί -- Ορθογώνια μορφή

Ορισμός

Ένας μιγαδικός αριθμός γράφεται στη μορφή

$$z = a + jb$$

όπου:

a : πραγματικό μέρος

$$a = \Re\{z\}$$

b : φανταστικό μέρος

$$b = \Im\{z\}$$

j : φανταστική μονάδα

$$j^2 = -1$$

Σημειογραφία στην Ηλεκτρονική

Στην Ηλεκτρονική χρησιμοποιούμε το σύμβολο j για τη φανταστική μονάδα αντί του i , επειδή το i χρησιμοποιείται συνήθως για τον συμβολισμό του ηλεκτρικού ρεύματος.

Παράδειγμα

Έστω

$$z = 3 + j4.$$

Συγκρίνοντας με τη γενική μορφή

$$z = a + jb,$$

προκύπτει

$$\Re\{z\} = 3$$

$$\Im\{z\} = 4.$$

Γεωμετρική ερμηνεία μιγαδικού αριθμού

Ο μιγαδικός αριθμός

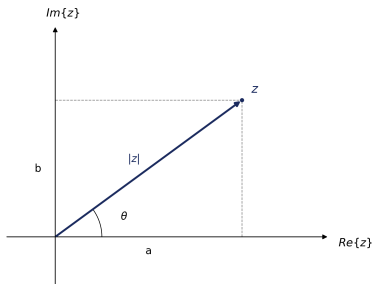
$$z = a + jb$$

μπορεί να αναπαρασταθεί ως διάνυσμα
στο **μιγαδικό επίπεδο**.

Μέτρο

$$|z| = \sqrt{a^2 + b^2}$$

Το $|z|$ εκφράζει το μήκος του διανύσματος.

Γωνία

$$\theta = \tan^{-1} \left(\frac{b}{a} \right)$$

Η θ εκφράζει τη γωνία ως προς τον πραγματικό άξονα.

Ορθογώνια και πολική μορφή

Ορθογώνια μορφή

$$z = a + jb$$

Χρησιμοποιείται κυρίως όταν θέλουμε να κάνουμε **πρόσθεση ή αφαίρεση** μιγαδικών αριθμών.

Πολική μορφή

$$z = |z| \angle \theta$$

Η πολική μορφή περιγράφει άμεσα:

- το **μέτρο** $|z|$,
- τη **φάση** θ .

Χρησιμοποιείται ιδιαίτερα στην ανάλυση AC σημάτων.

Κεντρική ιδέα

Οι δύο μορφές περιγράφουν τον **ίδιο μιγαδικό αριθμό**. Επιλέγουμε τη μορφή που διευκολύνει κάθε υπολογισμό.

Μιγαδικοί αριθμοί και ημιτονοειδή σήματα

Ημιτονοειδές σήμα

Έστω η τάση

$$v(t) = V_m \cos(\omega t + \varphi).$$

Για την περιγραφή της χρειαζόμαστε:

- το πλάτος,
- τη συχνότητα,
- τη φάση.

Βασική ιδέα

Όταν όλα τα σήματα ενός AC κυκλώματος έχουν την ίδια συχνότητα, η χρονική εξάρτηση μπορεί να θεωρηθεί κοινή.

Αναπαράσταση με Φάσορες

Το ημιτονοειδές σήμα αντιστοιχίζεται στον φάσορα

$$\underline{V} = V \angle \varphi$$

όπου:

- V : μέτρο του φάσορα,
- φ : γωνία φάσης.

Στην ανάλυση κυκλωμάτων το V χρησιμοποιείται συνήθως ως **ενεργός τιμή (RMS)**.

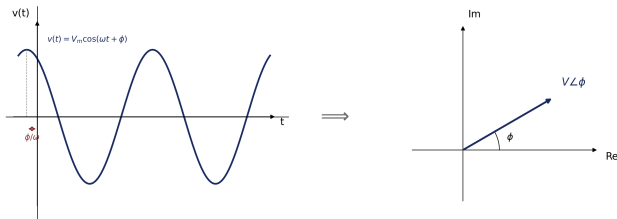
Γεωμετρική ερμηνεία του φάσора

Ο φάσοντας

$$\underline{V} = V \angle \varphi$$

παριστάνεται ως διάνυσμα στο μιγαδικό επίπεδο.

- Το μήκος του διανύσματος εκφράζει το **μέτρο** V .
- Η γωνία του ως προς τον πραγματικό άξονα εκφράζει τη **φάση** φ .
- Η διαφορά γωνίας μεταξύ δύο φασόρων εκφράζει τη **διαφορά φάσης** των αντίστοιχων σημάτων.

Σημαντικό

Ο φάσοντας δεν είναι το ίδιο το χρονικό σήμα. Είναι η μιγαδική αναπαράστασή του.

Διαφορά φάσης και φάσορες

Έστω δύο ημιτονοειδή σήματα ίδιας συχνότητας:

$$v_1(t) = V_1 \cos(\omega t + \varphi_1)$$

$$v_2(t) = V_2 \cos(\omega t + \varphi_2).$$

Αντίστοιχοι φάσορες

Οι φάσορες των δύο σημάτων είναι:

$$\underline{V}_1 = V_1 \angle \varphi_1 \quad \underline{V}_2 = V_2 \angle \varphi_2$$

Διαφορά φάσης

Η διαφορά φάσης των δύο σημάτων είναι

$$\Delta\varphi = \varphi_2 - \varphi_1.$$

Σύγκριση των δύο σημάτων

- Αν

$$\Delta\varphi = 0,$$

τα δύο σήματα είναι **σε φάση**.

- Αν

$$\Delta\varphi > 0,$$

το δεύτερο σήμα **προηγείται** ως προς το πρώτο.

- Αν

$$\Delta\varphi < 0,$$

το δεύτερο σήμα **υστερεί** ως προς το πρώτο.

Γιατί μας βοηθούν οι φάσορες;

Αντί να συγκρίνουμε δύο χρονικά μετατοπισμένα ημιτονοειδή σήματα, ~~συγκρίνουμε απλώς τις φάσεις των δύο φασόρων.~~

Βασική ιδέα

Στα AC κυκλώματα οι τάσεις και τα ρεύματα είναι ημιτονοειδή μεγέθη που χαρακτηρίζονται από **πλάτος** και **φάση**.

- Οι μιγαδικοί αριθμοί επιτρέπουν την ταυτόχρονη αναπαράσταση μέτρου και φάσης.
- Οι τάσεις και τα ρεύματα μπορούν να περιγραφούν με **φάσορες**.
- Οι διαφορές φάσης μετατρέπονται σε διαφορές γωνιών στο μιγαδικό επίπεδο.
- Πολλές πράξεις με ημιτονοειδή σήματα μετατρέπονται σε απλές αλγεβρικές πράξεις.

Το μεγάλο πλεονέκτημα

Αντί να εργαζόμαστε συνεχώς με συναρτήσεις του χρόνου,

$$v(t), \quad i(t),$$

εργαζόμαστε με τους αντίστοιχους φάσορες

$$\underline{V}, \quad \underline{I}.$$

Έτσι η ανάλυση των AC κυκλωμάτων γίνεται πολύ πιο απλή.

Από το πεδίο του χρόνου στη μιγαδική μορφή

Στο πεδίο του χρόνου

Οι σχέσεις τάσης και ρεύματος μπορεί να περιλαμβάνουν:

- ημιτονοειδείς συναρτήσεις,
- χρονικές μετατοπίσεις,
- παραγώγους,
- ολοκληρώματα.

Αποτέλεσμα

Η απευθείας ανάλυση μπορεί να γίνει αρκετά πολύπλοκη.

Με φάσορες

Στη μιγαδική αναπαράσταση οι σχέσεις αυτές μετατρέπονται σε αλγεβρικές εξισώσεις.

Για παράδειγμα, η σχέση τάσης και ρεύματος γράφεται στη μορφή

$$\underline{V} = \underline{Z} \underline{I}$$

όπου $\underline{Z}$ είναι η **εμπέδηση** του στοιχείου ή του κυκλώματος.

Τι κερδίζουμε;

Μπορούμε να χρησιμοποιούμε τεχνικές παρόμοιες με αυτές των DC κυκλωμάτων, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη και τις διαφορές φάσης.

1 Βασικές Έννοιες Ηλεκτρονικής

- Σήματα AC και DC
- Μιγαδικοί Αριθμοί
- **Σύνθετη Αντίσταση**
- Σειρές Fourier
- Κλίμακα Decibel
- Συνάρτηση Μεταφοράς και Απόκριση Συχνότητας

Σύνθετη Αντίσταση -- Εμπέδηση

Ορισμός

Η **εμπέδηση** περιγράφει την αντίσταση που παρουσιάζει ένα στοιχείο ή κύκλωμα σε ημιτονοειδή διέγερση.

Ορίζεται ως ο λόγος του φάσσορα της τάσης προς τον φάσσορα του ρεύματος:

$$\underline{Z} = \frac{\underline{V}}{\underline{I}}$$

- Είναι γενικά **μιγαδικό μέγεθος**.
- Περιγράφει τόσο το μέτρο όσο και τη διαφορά φάσης μεταξύ τάσης και ρεύματος.
- Η μονάδα μέτρησης είναι το Ohm

Σύγκριση με DC

Στα DC κυκλώματα χρησιμοποιούμε την αντίσταση:

$$R = \frac{V}{I}.$$

Στα AC κυκλώματα η γενίκευση αυτής της έννοιας είναι:

$$\underline{Z} = \frac{\underline{V}}{\underline{I}}.$$

Πραγματικό και άεργο μέρος της εμπέδησης

Γενική μορφή

Η εμπέδηση γράφεται σε ορθογώνια μορφή ως

$$\underline{Z} = R + jX$$

Πραγματικό μέρος -- R

Το R αντιστοιχεί στην **ωμική αντίσταση**.

- Είναι το πραγματικό μέρος της εμπέδησης.
- Συνδέεται με κατανάλωση ενέργειας.
- Η ηλεκτρική ενέργεια μετατρέπεται κυρίως σε θερμότητα.

Άεργο μέρος -- X

Το X ονομάζεται **άεργη αντίσταση**.

- Είναι το φανταστικό μέρος της εμπέδησης.
- Συνδέεται με πυκνωτές και πηνία.
- Η ενέργεια αποθηκεύεται προσωρινά και επιστρέφεται στο κύκλωμα.

Σημαντικό

Η εμπέδηση δεν περιγράφει μόνο «πόσο» αντιστέκεται ένα στοιχείο στο ρεύμα, αλλά και **πώς μεταβάλλεται**

Γεωμετρική ερμηνεία της εμπέδησης

Για

$$\underline{Z} = R + jX$$

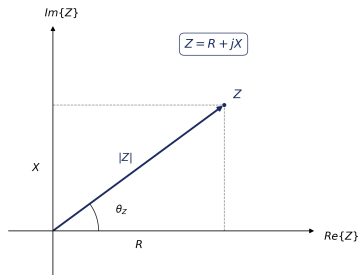
το μέτρο της εμπέδησης είναι

$$|\underline{Z}| = \sqrt{R^2 + X^2}$$

και η γωνία της είναι

$$\theta_Z = \tan^{-1} \left(\frac{X}{R} \right).$$

- R : οριζόντια συνιστώσα.
- X : κατακόρυφη συνιστώσα.
- $|\underline{Z}|$: συνολικό μέτρο.

Εμπέδηση και διαφορά φάσης

Από τη σχέση

$$\underline{V} = \underline{Z} \underline{I}$$

η γωνία της εμπέδησης καθορίζει τη διαφορά φάσης μεταξύ τάσης και ρεύματος.

$$X = 0$$

Η εμπέδηση είναι καθαρά πραγματική.

$$\underline{Z} = R$$

Η τάση και το ρεύμα είναι **σε φάση**.

$$X > 0$$

Η εμπέδηση έχει θετικό άεργο μέρος.
Το κύκλωμα παρουσιάζει **επαγωγική συμπεριφορά**.

$$X < 0$$

Η εμπέδηση έχει αρνητικό άεργο μέρος.
Το κύκλωμα παρουσιάζει **χωρητική συμπεριφορά**.

Κεντρική ιδέα

Το πρόσημο και το μέγεθος του X καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τη σχέση φάσης μεταξύ τάσης και ρεύματος.

Εμπέδηση ωμικής αντίστασης

Για μια ιδανική αντίσταση R η εμπέδηση είναι

$$\underline{Z}_R = R$$

και είναι καθαρά πραγματική.

- Δεν έχει άεργο μέρος:

$$X = 0.$$

- Το μέτρο της εμπέδησης είναι

$$|\underline{Z}_R| = R.$$

- Η εμπέδηση **δεν εξαρτάται από τη συχνότητα**.
- Ο αντιστάτης καταναλώνει ηλεκτρική ενέργεια, η οποία μετατρέπεται κυρίως σε θερμότητα.

Στο μιγαδικό επίπεδο

Η εμπέδηση του αντιστάτη βρίσκεται πάνω στον **θετικό πραγματικό άξονα**.

$$\underline{Z}_R = R \angle 0^\circ$$

Άρα η γωνία της εμπέδησης είναι

$$\theta_Z = 0^\circ.$$

Τάση και ρεύμα σε ωμική αντίσταση

Για μια αντίσταση ισχύει

$$v(t) = Ri(t).$$

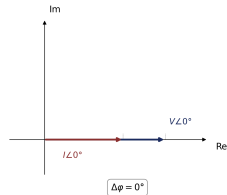
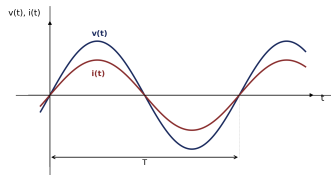
Αν το ρεύμα είναι

$$i(t) = I_m \cos(\omega t),$$

τότε η τάση είναι

$$v(t) = RI_m \cos(\omega t).$$

Επομένως τα δύο σήματα έχουν **την ίδια φάση**.

Διαφορά φάσης

$$\varphi_V - \varphi_I = 0^\circ$$

Ιδανικός αντιστάτης

Η τιμή της εμπέδησης παραμένει σταθερή:

$$\underline{Z}_R = R$$

ανεξάρτητα από τη συχνότητα του σήματος.

Σε αντίθεση με C και L

Η συχνότητα δεν μεταβάλλει την εμπέδηση ενός ιδανικού αντιστάτη.
Αυτό θα αλλάξει στους πυκνωτές και στα πηνία.

Χωρητική Αντίδραση

Εμπέδηση πυκνωτή

Για έναν ιδανικό πυκνωτή χωρητικότητας C , η εμπέδηση είναι

$$\underline{Z}_C = \frac{1}{j\omega C} = -j\frac{1}{\omega C}$$

Μέτρο της εμπέδησης

Το μέτρο της εμπέδησης είναι

$$|\underline{Z}_C| = X_C = \frac{1}{\omega C}$$

και ονομάζεται **χωρητική αντίδραση**.

Χωρητική εμπέδηση -- Ερμηνεία

Στο μιγαδικό επίπεδο

Η εμπέδηση του πυκνωτή είναι καθαρά φανταστική και έχει αρνητικό φανταστικό μέρος:

$$\underline{Z}_C = -jX_C.$$

Σε πολική μορφή:

$$\underline{Z}_C = X_C \angle (-90^\circ).$$

Άρα ο φάσορας της εμπέδησης βρίσκεται πάνω στον **αρνητικό φανταστικό άξονα**.

Βασική παρατήρηση

Όσο αυξάνεται η συχνότητα, τόσο **μειώνεται** η χωρητική αντίδραση.

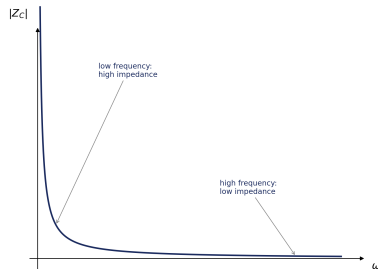
Χωρητική αντίσταση και συχνότητα

Από τη σχέση

$$|Z_C| = \frac{1}{\omega C}$$

προκύπτει ότι:

- όταν η συχνότητα **αυξάνεται**, η εμπέδηση του πυκνωτή **μειώνεται**,
- όταν η συχνότητα **μειώνεται**, η εμπέδηση **αυξάνεται**.

Οριακές περιπτώσεις

Για DC:

$$\omega = 0 \Rightarrow |Z_C| \rightarrow \infty$$

οπότε ο ιδανικός πυκνωτής συμπεριφέρεται ως **ανοικτό κύκλωμα**.

Τάση και ρεύμα σε πυκνωτή

Για έναν ιδανικό πυκνωτή ισχύει

$$i(t) = C \frac{dv(t)}{dt}.$$

Αν

$$v(t) = V_m \sin(\omega t),$$

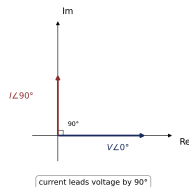
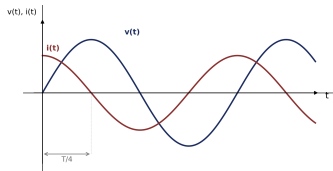
τότε το ρεύμα είναι μετατοπισμένο κατά 90° ως προς την τάση.

Διαφορά φάσης

Το ρεύμα προηγείται της τάσης κατά

$$90^\circ.$$

Ισοδύναμα, η τάση υστερεί του ρεύματος κατά 90° .

Εμπέδηση πηνίου

Για ένα ιδανικό πηνίο L η εμπέδηση είναι

$$\underline{Z}_L = j\omega L$$

Το μέτρο της εμπέδησης είναι

$$|\underline{Z}_L| = \omega L.$$

Η ποσότητα

$$X_L = \omega L$$

ονομάζεται **επαγωγική αντίδραση**.

- Είναι ανάλογη της συχνότητας.
- Είναι ανάλογη της αυτεπαγωγής L .

Στο μιγαδικό επίπεδο

Η εμπέδηση του πηνίου είναι καθαρά φανταστική και θετική:

$$\underline{Z}_L = X_L \angle 90^\circ.$$

Άρα βρίσκεται πάνω στον **θετικό φανταστικό άξονα**.

Βασική παρατήρηση

Σε αντίθεση με τον πυκνωτή, η εμπέδηση του πηνίου **αυξάνεται** όταν αυξάνεται η συχνότητα.

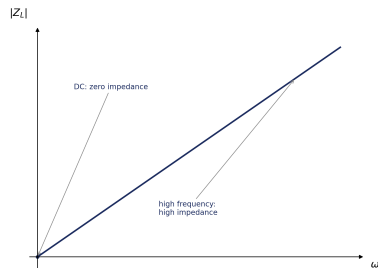
Επαγωγική αντίσταση και συχνότητα

Από τη σχέση

$$|\underline{Z}_L| = \omega L$$

προκύπτει ότι:

- όταν η συχνότητα **αυξάνεται**, η εμπέδηση του πηνίου **αυξάνεται**,
- όταν η συχνότητα **μειώνεται**, η εμπέδηση **μειώνεται**.

Οριακή περίπτωση: DC

Για DC:

$$\omega = 0 \quad \Rightarrow \quad |\underline{Z}_L| = 0.$$

Επομένως ένα ιδανικό πηνίο στο DC συμπεριφέρεται ως **βραχυκύκλωμα**.

Τάση και ρεύμα σε πηνίο

Για ένα ιδανικό πηνίο ισχύει

$$v(t) = L \frac{di(t)}{dt}.$$

Αν η τάση είναι

$$v(t) = V_m \sin(\omega t),$$

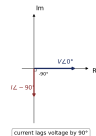
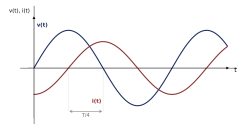
τότε το ρεύμα εμφανίζει διαφορά φάσης 90° ως προς την τάση.

Διαφορά φάσης

Η τάση προηγείται του ρεύματος κατά

$$90^\circ.$$

Ισοδύναμα, το ρεύμα **υστερεί της τάσης** κατά 90° .

Σύγκριση βασικών στοιχείων R , C , L

Χαρακτηριστικό	Αντιστάτης R	Πυκνωτής C	Πηνίο L
Εμπέδηση	$\underline{Z}_R = R$	$\underline{Z}_C = \frac{1}{j\omega C}$	$\underline{Z}_L = j\omega L$
Μέτρο	R	$\frac{1}{\omega C}$	ωL
Γωνία	0°	-90°	$+90^\circ$
Με αύξηση f	σταθερή	μειώνεται	αυξάνεται
Σχέση φάσης	V, I σε φάση	I προηγείται	I υστερεί
Στο DC	αντίσταση R	ανοικτό κύκλωμα	βραχυκύκλωμα

Να θυμόμαστε

- Η ωμική αντίσταση δεν προκαλεί διαφορά φάσης.
- Ο πυκνωτής ευνοεί περισσότερο τις υψηλές συχνότητες.
- Το πηνίο αντιστέκεται περισσότερο όσο αυξάνεται η συχνότητα.

Αντιστάτης

$$|Z_R| = R$$

Η εμπέδηση παραμένει σταθερή καθώς μεταβάλλεται η συχνότητα.

Πυκνωτής

$$|Z_C| = \frac{1}{\omega C}$$

Η εμπέδηση **μειώνεται** όταν αυξάνεται η συχνότητα.

Με αύξηση της συχνότητας:

$|Z_R|$: σταθερό

$|Z_C|$: μειώνεται

$|Z_L|$: αυξάνεται

Πηνίο

$$|Z_L| = \omega L$$

Η εμπέδηση **αυξάνεται** όταν αυξάνεται η συχνότητα.

Γενική μορφή της εμπέδησης

Ορθογώνια μορφή

Για ένα γενικό AC κύκλωμα η εμπέδηση γράφεται

$$\underline{Z} = R + jX$$

όπου:

- R : πραγματικό μέρος,
- X : άεργο μέρος.

Μέτρο της εμπέδησης

$$|\underline{Z}| = \sqrt{R^2 + X^2}$$

Το μέτρο εκφράζει τη συνολική αντίσταση που

Γωνία εμπέδησης

Η γωνία της εμπέδησης είναι

$$\theta_Z = \tan^{-1} \left(\frac{X}{R} \right)$$

και καθορίζει τη σχέση φάσης μεταξύ τάσης και ρεύματος.

Ερμηνεία του X

- $X > 0$: επαγωγική συμπεριφορά.
- $X = 0$: καθαρά ωμική συμπεριφορά.
- $X < 0$: χωρητική συμπεριφορά.

Σύνδεση εμπεδήσεων

Σύνδεση σε σειρά

Οι εμπεδήσεις αθροίζονται:

$$\underline{Z} = \underline{Z}_1 + \underline{Z}_2 + \dots$$

Για παράδειγμα:

$$\underline{Z} = R + jX_L - jX_C.$$

Άρα τα πραγματικά και φανταστικά μέρη συνδυάζονται αλγεβρικά.

Παράλληλη σύνδεση

Για παράλληλες εμπεδήσεις:

$$\frac{1}{\underline{Z}} = \frac{1}{\underline{Z}_1} + \frac{1}{\underline{Z}_2} + \dots$$

Οι κανόνες είναι ίδιοι με αυτούς των αντιστάσεων, αλλά όλες οι πράξεις γίνονται με **μιγαδικούς αριθμούς**.

Κεντρική ιδέα

Με τη χρήση της εμπέδησης μπορούμε να αναλύουμε AC κυκλώματα με μεθόδους παρόμοιες με αυτές των DC κυκλωμάτων, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη και τις διαφορές φάσης.

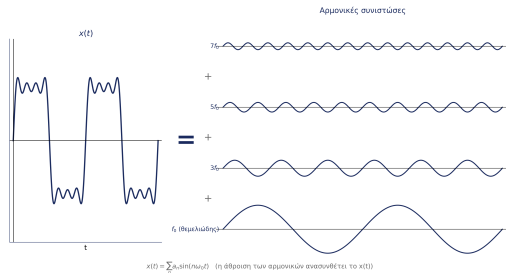
1 Βασικές Έννοιες Ηλεκτρονικής

- Σήματα AC και DC
- Μιγαδικοί Αριθμοί
- Σύνθετη Αντίσταση
- Σειρές Fourier
- Κλίμακα Decibel
- Συνάρτηση Μεταφοράς και Απόκριση Συχνότητας

Κεντρική ιδέα

Ένα **περιοδικό σήμα**, ακόμη και αν δεν είναι ημιτονοειδές, μπορεί να αναλυθεί ως άθροισμα απλούστερων ημιτονοειδών συνιστωσών.

- Κάθε συνιστώσα έχει συγκεκριμένη **συχνότητα**, **πλάτος** και **φάση**.
- Οι συχνότητες των συνιστωσών είναι ακέραια πολλαπλάσια μιας βασικής συχνότητας.
- Το αρχικό σήμα προκύπτει από την **άθροιση όλων αυτών των συνιστωσών**.
- Έτσι μπορούμε να μελετήσουμε ένα πολύπλοκο σήμα μέσω απλών ημιτονοειδών σημάτων.

Γιατί μας ενδιαφέρει;

Τα ηλεκτρονικά κυκλώματα συμπεριφέρονται διαφορετικά σε διαφορετικές συχνότητες. Η ανάλυση Fourier μάς δείχνει **ποιες συχνότητες περιέχει ένα σήμα**.

Μαθηματική μορφή της σειράς Fourier

Τριγωνομετρική μορφή

Ένα περιοδικό σήμα $x(t)$ μπορεί να γραφεί ως

$$x(t) = a_0 + \sum_{n=1}^{\infty} [a_n \cos(n\omega_0 t) + b_n \sin(n\omega_0 t)]$$

Τι περιέχει η σειρά;

- a_0 : σταθερή ή **DC συνιστώσα**.
- ω_0 : θεμελιώδης κυκλική συχνότητα.
- $n\omega_0$: συχνότητες των αρμονικών.
- a_n, b_n : καθορίζουν το πλάτος και τη φάση κάθε συνιστώσας.

Από τον χρόνο στη συχνότητα

Αντί να περιγράφουμε το σήμα μόνο ως συνάρτηση του χρόνου, μπορούμε να εξετάζουμε τις επιμέρους συχνότητες που το αποτελούν.

Αυτή είναι η βασική μετάβαση από το πεδίο του χρόνου στο πεδίο της συχνότητας

Θεμελιώδης συνιστώσα και αρμονικές

Θεμελιώδης συνιστώσα

Η χαμηλότερη συχνότητα που εμφανίζεται στην ανάλυση ενός περιοδικού σήματος ονομάζεται **θεμελιώδης συχνότητα**.

$$f_0 = \frac{1}{T}$$

Η αντίστοιχη ημιτονοειδής συνιστώσα ονομάζεται **θεμελιώδης συνιστώσα**.

Αρμονικές

Οι υπόλοιπες συνιστώσες εμφανίζονται σε ακέραια πολλαπλάσια της θεμελιώδους:

$$f_n = nf_0, \quad n = 2, 3, 4, \dots$$

και ονομάζονται **αρμονικές**.

Παράδειγμα

Αν

$$f_0 = 1 \text{ kHz},$$

τότε:

- 1η αρμονική: 1 kHz
- 2η αρμονική: 2 kHz
- 3η αρμονική: 3 kHz
- 4η αρμονική: 4 kHz

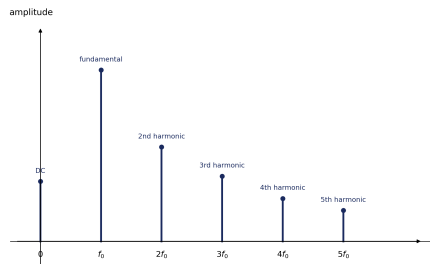
Να θυμόμαστε

Η **1η αρμονική** είναι η ίδια η **θεμελιώδης συνιστώσα**.

Αρμονικές στο πεδίο της συχνότητας

Ένα περιοδικό μη ημιτονοειδές σήμα μπορεί να περιέχει:

- DC συνιστώσα,
- θεμελιώδη συχνότητα f_0 ,
- 2η αρμονική $2f_0$,
- 3η αρμονική $3f_0$,
- υψηλότερες αρμονικές.

Φασματική περιγραφή

Κάθε αρμονική εμφανίζεται ως ξεχωριστή συνιστώσα στο **φάσμα συχνοτήτων**.

Το ύψος κάθε συνιστώσας εκφράζει το πλάτος της.

Παράδειγμα τετραγωνικού σήματος

Τετραγωνικό σήμα

Ένα συμμετρικό τετραγωνικό σήμα μπορεί να γραφεί ως

$$x(t) = \frac{4}{\pi} \left[\sin(\omega_0 t) + \frac{1}{3} \sin(3\omega_0 t) + \frac{1}{5} \sin(5\omega_0 t) + \dots \right].$$

- Περιέχει μόνο **περιττές αρμονικές**.
- Η θεμελιώδης συνιστώσα βρίσκεται στη συχνότητα f_0 .
- Οι επόμενες συνιστώσες βρίσκονται στις $3f_0$, $5f_0$, $7f_0$, ...
- Το πλάτος των αρμονικών μειώνεται όσο αυξάνεται η τάξη τους.

Μόνο περιττές αρμονικές είναι παρούσες (1, 3, 5, 7, ...)

Συμμετρικό τετραγωνικό σήμα

Θεμελιώδης $\rightarrow f_0$

3η αρμονική $\rightarrow 3f_0$ (πλάτος 1/3)

5η αρμονική $\rightarrow 5f_0$ (πλάτος 1/5)

t

Ανακατασκευή τετραγωνικού σήματος

Προσθέτοντας αρμονικές

Αρχίζουμε μόνο με τη θεμελιώδη συνιστώσα.
Στη συνέχεια προσθέτουμε διαδοχικά:

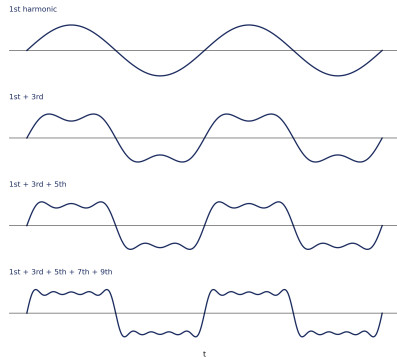
$$3f_0, \quad 5f_0, \quad 7f_0, \dots$$

Καθώς αυξάνεται ο αριθμός των αρμονικών,
το άθροισμα προσεγγίζει όλο και καλύτερα το
τετραγωνικό σήμα.

Ρόλος των υψηλών αρμονικών

Οι υψηλότερες αρμονικές είναι ιδιαίτερα
σημαντικές για την αναπαράσταση των
απότομων μεταβολών και των ακμών του
τετραγωνικού σήματος.

Ανασύνθεση τετραγωνικού σήματος: όσο περισσότερες περιττές αρμονικές,
τόσο πιο απότομες οι μεταβάσεις

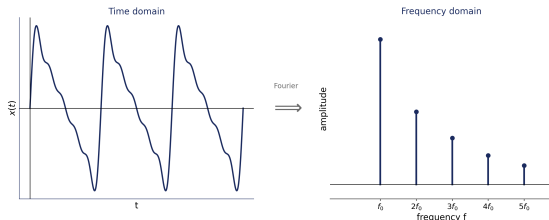

Φάσμα συχνοτήτων

Βασική ιδέα

Το **φάσμα συχνοτήτων** δείχνει ποιες συχνότητες περιέχονται σε ένα σήμα και με ποιο πλάτος εμφανίζεται καθεμία.

- Στον οριζόντιο άξονα απεικονίζεται η **συχνότητα**.
- Στον κατακόρυφο άξονα απεικονίζεται το **πλάτος** κάθε συχνοτικής συνιστώσας.
- Για ένα περιοδικό σήμα το φάσμα αποτελείται από **διακριτές γραμμές**.
- Κάθε γραμμή αντιστοιχεί σε μία θεμελιώδη ή αρμονική συνιστώσα.

Φάσμα τετραγωνικού σήματος

Για ένα συμμετρικό τετραγωνικό σήμα εμφανίζονται μόνο οι **περιττές αρμονικές**:

$$f_0, \quad 3f_0, \quad 5f_0, \quad 7f_0, \dots$$

Χαρακτηριστικά

- Η θεμελιώδης συνιστώσα βρίσκεται στη f_0 .
- Δεν εμφανίζονται άρτιες αρμονικές.
- Το πλάτος των αρμονικών μειώνεται όσο αυξάνεται η τάξη τους.

Φάσμα τετραγωνικού σήματος

$$f_0, \quad 3f_0, \quad 5f_0, \quad 7f_0, \dots$$

μόνο περιττές αρμονικές
με φθίνον πλάτος

Ερμηνεία

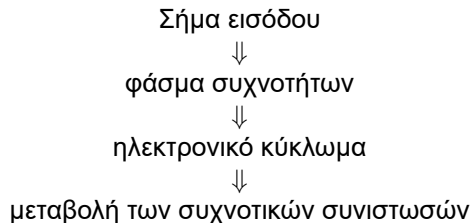
Το φάσμα μάς επιτρέπει να δούμε άμεσα **ποιες συχνότητες συνθέτουν** το τετραγωνικό σήμα.

Σημασία της ανάλυσης Fourier στην Ηλεκτρονική

Από το σήμα στις συχνότητες

Η ανάλυση Fourier μάς επιτρέπει να αναλύσουμε ένα σύνθετο σήμα στις επιμέρους **συχνοτικές συνιστώσες** που το αποτελούν.

- Κάθε συνιστώσα έχει συγκεκριμένη συχνότητα, πλάτος και φάση.
- Ένα ηλεκτρονικό κύκλωμα μπορεί να επηρεάζει διαφορετικά κάθε συχνότητα.
- Μπορούμε επομένως να μελετήσουμε τη συμπεριφορά του κυκλώματος **συχνότητα προς συχνότητα**.

Κεντρική ιδέα

Αν γνωρίζουμε το φάσμα του σήματος και τη συχνοτική συμπεριφορά του κυκλώματος, μπορούμε να προβλέψουμε **πώς θα μεταβληθεί το σήμα στην έξοδο**.

Fourier: φίλτρα, ενισχυτές και παραμόρφωση

Φίλτρα

Τα φίλτρα επιτρέπουν σε ορισμένες συχνότητες να περάσουν και εξασθενούν άλλες.

Η Fourier μάς δείχνει **ποιες συνιστώσες** του σήματος θα επηρεαστούν.

Ενισχυτές

Ένας ενισχυτής δεν ενισχύει πάντα όλες τις συχνότητες με τον ίδιο τρόπο.

Η ανάλυση στο πεδίο της συχνότητας μας επιτρέπει να μελετήσουμε το **κέρδος ως προς τη συχνότητα**.

Παραμόρφωση

Αν οι αρμονικές ενός σήματος μεταβληθούν διαφορετικά, η μορφή του σήματος στην έξοδο θα αλλάξει.

Η μεταβολή του φασματικού περιεχομένου μπορεί να οδηγήσει σε **παραμόρφωση**.

Παράδειγμα

Αν ένα τετραγωνικό σήμα περάσει από κύκλωμα που εξασθενεί τις υψηλές συχνότητες, οι υψηλότερες αρμονικές μειώνονται και οι απότομες ακμές του σήματος γίνονται **πιο ομαλές**.

1 Βασικές Έννοιες Ηλεκτρονικής

- Σήματα AC και DC
- Μιγαδικοί Αριθμοί
- Σύνθετη Αντίσταση
- Σειρές Fourier
- Κλίμακα Decibel
- Συνάρτηση Μεταφοράς και Απόκριση Συχνότητας

Τι είναι το dB;

Το **decibel (dB)** είναι ένας λογαριθμικός τρόπος έκφρασης του **λόγου δύο μεγεθών**.

Δεν εκφράζει από μόνο του μία απόλυτη τιμή, αλλά συγκρίνει μία ποσότητα με μία άλλη.

- Χρησιμοποιείται για κέρδος και εξασθένιση.
- Είναι ιδιαίτερα χρήσιμο όταν οι λόγοι είναι πολύ μεγάλοι ή πολύ μικροί.
- Μετατρέπει πολλαπλασιασμούς κερδών σε απλές προσθέσεις.

Για λόγο ισχύων

Αν συγκρίνουμε δύο ισχείς:

$$G_{dB} = 10 \log_{10} \left(\frac{P_{out}}{P_{in}} \right)$$

Ερμηνεία

- $G_{dB} > 0$: αύξηση της ισχύος.
- $G_{dB} = 0$: καμία μεταβολή.
- $G_{dB} < 0$: μείωση της ισχύος.

Γιατί χρησιμοποιούμε την κλίμακα dB;

Γραμμικός λόγος

Σε γραμμική μορφή μπορεί να έχουμε λόγους όπως

0.001, 0.1, 1, 10, 1000.

Οι τιμές αυτές καλύπτουν πολύ μεγάλο εύρος.

Σε decibel

Η λογαριθμική κλίμακα συμπιέζει αυτό το εύρος σε πιο εύχρηστες αριθμητικές τιμές.

Στην Ηλεκτρονική

Τα dB χρησιμοποιούνται συχνά για την περιγραφή:

- του **κέρδους** ενισχυτών,
- της **εξασθένησης** σημάτων,
- της απόκρισης φίλτρων,

Πλεονέκτημα

Σε διαδοχικές βαθμίδες:

$$G = G_1 G_2 G_3$$

ενώ σε dB:

$$G_{,dB} = G_{1,dB} + G_{2,dB} + G_{3,dB}$$

Λόγος τάσεων και ρευμάτων σε dB

Λόγος τάσεων

Για δύο τάσεις V_{out} και V_{in} :

$$G_{V,\text{dB}} = 20 \log_{10} \left(\frac{V_{\text{out}}}{V_{\text{in}}} \right)$$

Λόγος ρευμάτων

Αντίστοιχα, για δύο ρεύματα:

$$G_{I,\text{dB}} = 20 \log_{10} \left(\frac{I_{\text{out}}}{I_{\text{in}}} \right)$$

Γιατί εμφανίζεται το 20;

Η ισχύς σε μία αντίσταση είναι ανάλογη του τετραγώνου της τάσης:

$$P = \frac{V^2}{R}.$$

Άρα, για ίδιες αντιστάσεις:

$$\frac{P_2}{P_1} = \left(\frac{V_2}{V_1} \right)^2.$$

Επομένως:

$$10 \log_{10} \left(\frac{V_2}{V_1} \right)^2 = 20 \log_{10} \left(\frac{V_2}{V_1} \right).$$

Παραδείγματα λόγων τάσης σε dB

Διπλασιασμός τάσης

A_v

$$\frac{V_{\text{out}}}{V_{\text{in}}} = 2,$$

τότε

$$G_{\text{dB}} = 20 \log_{10}(2) \approx \boxed{+6 \text{ dB}}.$$

Υποδιπλασιασμός τάσης

A_v

$$\frac{V_{\text{out}}}{V_{\text{in}}} = \frac{1}{2},$$

τότε

$$G_{\text{dB}} = 20 \log_{10}(0.5) \approx \boxed{-6 \text{ dB}}.$$

Ίδια τάση

A_v

$$\frac{V_{\text{out}}}{V_{\text{in}}} = 1 \implies \boxed{G_{\text{dB}} = 0 \text{ dB}}$$

Χρήσιμος κανόνας

Για λόγο τάσεων ή ρευμάτων:

$$\times 2 \Rightarrow +6 \text{ dB}$$

$$\times \frac{1}{2} \Rightarrow -6 \text{ dB}.$$

Κέρδος ισχύος σε dB

Ορισμός

Το κέρδος ισχύος ενός κυκλώματος ορίζεται ως

$$G_P = \frac{P_{\text{out}}}{P_{\text{in}}}.$$

Σε decibel γράφεται:

$$G_{P,\text{dB}} = 10 \log_{10} \left(\frac{P_{\text{out}}}{P_{\text{in}}} \right)$$

- Θετικό κέρδος: αύξηση ισχύος.
- 0 dB: ίδια ισχύς.
- Αρνητικό κέρδος: εξασθένηση.

Βασικός κανόνας

Για λόγους **ισχύος** χρησιμοποιούμε:

$$10 \log_{10} (\text{λόγος ισχύων})$$

ενώ για λόγους τάσης ή ρεύματος:

$$20 \log_{10} (\text{λόγος πλατών})$$

Προσοχή

Τα dB εκφράζουν **λόγο**.

Επομένως:

0 dB

δεν σημαίνει μηδενική ισχύ, αλλά

Παραδείγματα κέρδους ισχύος

Διπλασιασμός ισχύος

A_v

$$\frac{P_{\text{out}}}{P_{\text{in}}} = 2,$$

τότε

$$G_{P,\text{dB}} = 10 \log_{10}(2) \approx \boxed{+3 \text{ dB}}.$$

Δεκαπλασιασμός ισχύος

A_v

$$\frac{P_{\text{out}}}{P_{\text{in}}} = 10 \implies \boxed{G_{P,\text{dB}} = +10 \text{ dB}}$$

Υποδιπλασιασμός ισχύος

A_v

$$\frac{P_{\text{out}}}{P_{\text{in}}} = \frac{1}{2} \implies G_{P,\text{dB}} \approx \boxed{-3 \text{ dB}}$$

Χρήσιμοι κανόνες

$$\times 2 \Rightarrow +3 \text{ dB}$$

$$\times \frac{1}{2} \Rightarrow -3 \text{ dB}$$

$$\times 10 \Rightarrow +10 \text{ dB}$$

Τι σημαίνει εξασθένηση;

Όταν το μέγεθος ενός σήματος στην έξοδο είναι μικρότερο από το αντίστοιχο μέγεθος στην είσοδο, έχουμε **εξασθένηση**.

Για τάση:

$$\frac{V_{\text{out}}}{V_{\text{in}}} < 1$$

και επομένως:

$$20 \log_{10} \left(\frac{V_{\text{out}}}{V_{\text{in}}} \right) < 0.$$

Άρα η εξασθένηση εμφανίζεται ως **αρνητική τιμή σε dB**.

Ερμηνεία

$$G_{\text{dB}} > 0$$

σημαίνει **κέρδος**,

$$G_{\text{dB}} = 0$$

σημαίνει **καμία μεταβολή**,

$$G_{\text{dB}} < 0$$

σημαίνει **εξασθένηση**.

Φυσική σημασία

Οι απώλειες μπορεί να οφείλονται, για παράδειγμα, σε:

- παθητικά στοιχεία,

Παραδείγματα εξασθένησης

Μισή τάση

A_v

$$\frac{V_{\text{out}}}{V_{\text{in}}} = \frac{1}{2},$$

τότε:

$$20 \log_{10}(0.5) \approx \boxed{-6 \text{ dB}}.$$

Η τάση στην έξοδο είναι περίπου η μισή της τάσης εισόδου.

Μισή ισχύς

A_v

$$\frac{P_{\text{out}}}{P_{\text{in}}} = \frac{1}{2},$$

τότε:

$$10 \log_{10}(0.5) \approx \boxed{-3 \text{ dB}}.$$

Μία δεκάδα της τάσης

$$\frac{V_{\text{out}}}{V_{\text{in}}} = 0.1$$

$$\boxed{G_{\text{dB}} = -20 \text{ dB}}.$$

Πολύ χρήσιμο σημείο

Η τιμή

$$\boxed{-3 \text{ dB}}$$

αντιστοιχεί περίπου σε **υποδιπλασιασμό της ισχύος**.

Θα τη συναντήσουμε ξανά στη **συχνότητα**

Χρήσιμες τιμές της κλίμακας dB

Λόγος τάσης	Τιμή σε dB	Ερμηνεία
10	+20 dB	Δεκαπλασιασμός τάσης
2	$\approx +6$ dB	Διπλασιασμός τάσης
1	0 dB	Καμία μεταβολή
$\frac{1}{\sqrt{2}}$	≈ -3 dB	Μισή ισχύς
$\frac{1}{2}$	≈ -6 dB	Μισή τάση
$\frac{1}{10}$	-20 dB	Υποδεκαπλασιασμός τάσης

Τι αξίζει να θυμόμαστε;

- +6 dB $\Rightarrow$ περίπου διπλάσια τάση.
- -6 dB $\Rightarrow$ περίπου μισή τάση.
- -3 dB $\Rightarrow$ μισή ισχύς.
- 0 dB $\Rightarrow$ λόγος ίσος με 1.

Παραδείγματα μετατροπής σε dB

Παράδειγμα 1 -- Κέρδος τάσης

Έστω

$$V_{\text{in}} = 0.5 \text{ V}$$

και

$$V_{\text{out}} = 2 \text{ V.}$$

Ο λόγος τάσεων είναι

$$\frac{V_{\text{out}}}{V_{\text{in}}} = \frac{2}{0.5} = 4.$$

Άρα

$$G_{\text{dB}} = 20 \log_{10}(4) \approx \boxed{12 \text{ dB}}.$$

Παράδειγμα 2 -- Εξασθένηση τάσης

Έστω

$$V_{\text{in}} = 10 \text{ V}$$

και

$$V_{\text{out}} = 1 \text{ V.}$$

Τότε

$$\frac{V_{\text{out}}}{V_{\text{in}}} = 0.1.$$

Επομένως

$$G_{\text{dB}} = 20 \log_{10}(0.1) = \boxed{-20 \text{ dB}}.$$

Από dB σε γραμμικό λόγο

Αντιστροφή του τύπου

Για λόγο τάσεων:

$$G_{dB} = 20 \log_{10} \left(\frac{V_{out}}{V_{in}} \right) \implies \boxed{\frac{V_{out}}{V_{in}} = 10^{G_{dB}/20}}$$

Παράδειγμα 3 -- +20 dB

A_v

$$G_{dB} = +20 \text{ dB},$$

τότε

$$\frac{V_{out}}{V_{in}} = 10^{20/20} = 10.$$

Άρα η τάση εξόδου είναι **10 φορές μεγαλύτερη**.

Παράδειγμα 4 -- -6 dB

A_v

$$G_{dB} = -6 \text{ dB},$$

τότε

$$\frac{V_{out}}{V_{in}} = 10^{-6/20} \approx 0.50.$$

Άρα η τάση εξόδου είναι περίπου **η μισή**.

Παράδειγμα διαδοχικών βαθμίδων

Δύο βαθμίδες ενίσχυσης

Έστω δύο διαδοχικές βαθμίδες με κέρδη

$$G_1 = 6 \text{ dB}$$

και

$$G_2 = 20 \text{ dB}.$$

Το συνολικό κέρδος είναι

$$G_{\text{tot}} = G_1 + G_2 = 26 \text{ dB}.$$

Γιατί τα dB είναι χρήσιμα;

Στη γραμμική κλίμακα τα κέρδη των βαθμίδων **πολλαπλασιάζονται**.

Στην κλίμακα dB **προστίθενται**.

Κέρδος διαδοχικών βαθμίδων

Στη γραμμική κλίμακα

Για διαδοχικές βαθμίδες με κέρδη

$$G_1, \quad G_2, \quad G_3, \dots$$

το συνολικό κέρδος είναι

$$G = G_1 G_2 G_3 \dots$$

Δηλαδή τα επιμέρους κέρδη **πολλαπλασιάζονται**.

Στην κλίμακα dB

Τα ίδια κέρδη εκφρασμένα σε dB δίνουν:

$$G_{\text{dB}} = G_{1,\text{dB}} + G_{2,\text{dB}} + G_{3,\text{dB}} + \dots$$

Άρα οι πολλαπλασιασμοί μετατρέπονται σε **απλές προσθέσεις**.

Σημαντικό

Στο άθροισμα συμμετέχουν τόσο:

- θετικά dB -- κέρδος,
- αρνητικά dB -- εξασθένιση.

Παράδειγμα διαδοχικών βαθμίδων

Υπολογισμός

Το συνολικό κέρδος είναι

$$\begin{aligned} G_{\text{,dB}} &= G_{1,\text{dB}} + G_{2,\text{dB}} + G_{3,\text{dB}} \\ &= 12 - 3 + 6 \\ &= \boxed{15 \text{ dB}}. \end{aligned}$$

Ερμηνεία

Η δεύτερη βαθμίδα προκαλεί απώλεια 3 dB, αλλά το συνολικό αποτέλεσμα παραμένει θετικό:

$$G_{\text{,dB}} = +15 \text{ dB}.$$

Άρα το συνολικό σύστημα παρουσιάζει **κέρδος**.

1 Βασικές Έννοιες Ηλεκτρονικής

- Σήματα AC και DC
- Μιγαδικοί Αριθμοί
- Σύνθετη Αντίσταση
- Σειρές Fourier
- Κλίμακα Decibel
- Συνάρτηση Μεταφοράς και Απόκριση Συχνότητας

Συνάρτηση Μεταφοράς και Απόκριση Συχνότητας

Ορισμός

Η **συνάρτηση μεταφοράς** ενός κυκλώματος ορίζεται ως

$$H(j\omega) = \frac{V_{out}}{V_{in}}$$

και εκφράζει τη σχέση μεταξύ του σήματος εξόδου και του σήματος εισόδου.

- Είναι γενικά **μιγαδικό μέγεθος**.
- Εξαρτάται από τη συχνότητα ω .
- Περιγράφει ταυτόχρονα:
  - τη μεταβολή του πλάτους,
  - τη μεταβολή της φάσης.

Βασική ιδέα

Για κάθε συχνότητα το κύκλωμα μπορεί:

- να ενισχύει το σήμα,
- να το εξασθενεί,
- να μεταβάλλει τη φάση του.

Πολική μορφή

Η συνάρτηση μεταφοράς μπορεί να γραφεί ως

$$H(j\omega) = |H(j\omega)|\angle\varphi(\omega)$$

όπου το μέτρο και η φάση εξαρτώνται από τη συχνότητα.

Φυσική ερμηνεία της συνάρτησης μεταφοράς

Για ένα ημιτονοειδές σήμα εισόδου:

$$\underline{V}_{in}$$

το κύκλωμα παράγει έξοδο:

$$\underline{V}_{out} = H(j\omega) \underline{V}_{in}$$

Τι κάνει το $H(j\omega)$;

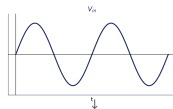
Το μέτρο

$$|H(j\omega)|$$

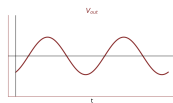
καθορίζει πόσο αλλάζει το **πλάτος**,
ενώ η γωνία

$$\angle H(j\omega)$$

καθορίζει τη **μετατόπιση φάσης**.

$$\underline{V}_{out} = H(j\omega) \underline{V}_{in}$$

$|H(j\omega)| \rightarrow$ αλλαγή πλάτους
 $\angle H(j\omega) \rightarrow$ αλλαγή φάσης

Ορισμός

Η **απόκριση πλάτους** ενός κυκλώματος περιγράφεται από το μέτρο της συνάρτησης μεταφοράς:

$$|H(j\omega)|$$

και δείχνει πόσο μεταβάλλεται το πλάτος του σήματος εξόδου σε σχέση με το πλάτος εισόδου.

Αφού

$$H(j\omega) = \frac{V_{\text{out}}}{V_{\text{in}}} \implies |H(j\omega)| = \frac{|V_{\text{out}}|}{|V_{\text{in}}|}$$

Ερμηνεία

$$|H(j\omega)| > 1$$

σημαίνει **ενίσχυση**,

$$|H(j\omega)| = 1$$

σημαίνει **καμία μεταβολή πλάτους**,

$$|H(j\omega)| < 1$$

σημαίνει **εξασθένηση**.

Σημαντικό

Η τιμή του $|H(j\omega)|$ μπορεί να αλλάζει με τη συχνότητα.

Απόκριση Πλάτους σε dB

Η απόκριση πλάτους εκφράζεται πολύ συχνά σε decibel:

$$|H(j\omega)|_{\text{dB}} = 20 \log_{10} |H(j\omega)|$$

Χρήσιμες περιπτώσεις

$$|H| = 1 \Rightarrow 0 \text{ dB}$$

$$|H| > 1 \Rightarrow \text{θετικά dB}$$

$$|H| < 1 \Rightarrow \text{αρνητικά dB}$$

Απόκριση πλάτους

$$|H(j\omega)|_{\text{dB}}$$

0 dB: καμία μεταβολή

< 0 dB: εξασθένηση

> 0 dB: ενίσχυση

Ορισμός

Η **απόκριση φάσης** ενός κυκλώματος δίνεται από τη γωνία της συνάρτησης μεταφοράς:

$$\varphi(\omega) = \angle H(j\omega)$$

και δείχνει τη διαφορά φάσης μεταξύ του σήματος εξόδου και του σήματος εισόδου.

Αν

$$H(j\omega) = |H(j\omega)| \angle \varphi(\omega),$$

τότε η φάση της εξόδου μεταβάλλεται κατά

$$\varphi(\omega).$$

Ερμηνεία

$$\varphi(\omega) = 0^\circ$$

σημαίνει ότι είσοδος και έξοδος **δεν έχουν διαφορά φάσης**.

$$\varphi(\omega) > 0$$

σημαίνει ότι η έξοδος **προηγείται** της εισόδου.

$$\varphi(\omega) < 0$$

σημαίνει ότι η έξοδος **υστερεί** της εισόδου.

Φυσική ερμηνεία της απόκρισης φάσης

Έστω ημιτονοειδές σήμα εισόδου:

$$v_{in}(t) = V_{in} \cos(\omega t).$$

Αν το κύκλωμα παρουσιάζει μετατόπιση φάσης $\varphi(\omega)$, τότε η έξοδος έχει τη μορφή

$$v_{out}(t) = V_{out} \cos(\omega t + \varphi(\omega)).$$

$$v_{in}(t) \text{ και } v_{out}(t)$$

ίδια συχνότητα

διαφορετική φάση

$$\Delta\varphi = \varphi(\omega)$$

Άρα

Το κύκλωμα μπορεί να αλλάξει:

- το πλάτος του σήματος,
- τη χρονική θέση της κυματομορφής μέσω της μετατόπισης φάσης.

Απόκριση Συχνότητας

Ορισμός

Η **απόκριση συχνότητας** περιγράφει τη συμπεριφορά ενός κυκλώματος καθώς μεταβάλλεται η συχνότητα του σήματος εισόδου.

Απόκριση πλάτους

$$|H(j\omega)|$$

Δείχνει πόσο το κύκλωμα:

- ενισχύει,
- διατηρεί,
- ή εξασθενεί

κάθε συχνότητα.

Απόκριση φάσης

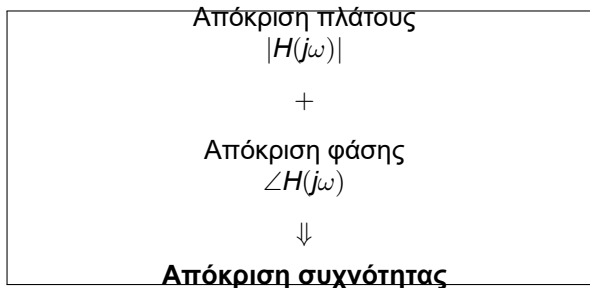
$$\angle H(j\omega)$$

Δείχνει πόσο μεταβάλλεται η φάση του σήματος εξόδου σε σχέση με το σήμα εισόδου.

Ερμηνεία της απόκρισης συχνότητας

Ένα πραγματικό ηλεκτρονικό κύκλωμα δεν συμπεριφέρεται απαραίτητα το ίδιο σε όλες τις συχνότητες.

- Κάποιες συχνότητες μπορεί να περνούν σχεδόν αμετάβλητες.
- Κάποιες μπορεί να εξασθενούν.
- Κάποιες μπορεί να ενισχύονται.
- Η φάση μπορεί επίσης να μεταβάλλεται με τη συχνότητα.

Παράδειγμα

Ένα φίλτρο μπορεί να επιτρέπει τη διέλευση ενός εύρους συχνοτήτων και να απορρίπτει άλλες.

Συχνότητα Αποκοπής

Ορισμός

Η **συχνότητα αποκοπής** f_c είναι μία χαρακτηριστική συχνότητα της απόκρισης ενός κυκλώματος. Στη συχνότητα αυτή το μέτρο της συνάρτησης μεταφοράς έχει μειωθεί σε

$$|H(j\omega_c)| = \frac{1}{\sqrt{2}} |H|_{\text{ref}}$$

όπου $|H|_{\text{ref}}$ είναι η τιμή αναφοράς στην περιοχή διέλευσης.

- Συμβολίζεται συνήθως με f_c .
- Αντίστοιχα:

$$\omega_c = 2\pi f_c.$$

Σε decibel

Επειδή

$$20 \log_{10} \left(\frac{1}{\sqrt{2}} \right) \approx -3 \text{ dB},$$

η συχνότητα αποκοπής συχνά ορίζεται ως το σημείο

$$-3 \text{ dB}.$$

Σημαντικό

Η συχνότητα αποκοπής αποτελεί ένα **όριο μεταξύ διαφορετικών περιοχών** της απόκρισης ενός κυκλώματος.

Φυσική σημασία της συχνότητας αποκοπής

Στη συχνότητα αποκοπής:

$$|H(j\omega_c)| = \frac{1}{\sqrt{2}} \approx 0.707$$

της τιμής αναφοράς.

Άρα το πλάτος του σήματος έχει μειωθεί περίπου στο

70.7%

της αρχικής του τιμής.

Απόκριση πλάτους

0 dB

-3 dB

f_c

$|H| \approx 0.707$

Ισχύς $\approx 50\%$

Σε όρους ισχύος

Επειδή η ισχύς είναι ανάλογη του τετραγώνου του πλάτους:

$$\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right)^2 = \frac{1}{2}.$$

Άρα στη συχνότητα αποκοπής η ισχύς έχει μειωθεί στο **50%**.

Σύνδεση με την Ανάλυση Fourier

Ανάλυση του σήματος

Η ανάλυση Fourier επιτρέπει να γράψουμε ένα περιοδικό σήμα ως άθροισμα ημιτονοειδών συνιστωσών διαφορετικών συχνοτήτων.

$$x(t) \implies f_0, 2f_0, 3f_0, \dots$$

Κάθε συνιστώσα χαρακτηρίζεται από:

- συχνότητα,
- πλάτος,
- φάση.

Ρόλος της συνάρτησης μεταφοράς

Για κάθε συχνότητα ω το κύκλωμα χαρακτηρίζεται από

$$H(j\omega).$$

Η κάθε συχνοτική συνιστώσα του σήματος υφίσταται:

$$|H(j\omega)|$$

μεταβολή στο **πλάτος**
και

$$\angle H(j\omega)$$

μεταβολή στη **φάση**.

Από το φάσμα εισόδου στο φάσμα εξόδου

Αν μία συχνοτική συνιστώσα της εισόδου έχει φάσρα

$$\underline{V}_{in}(\omega),$$

τότε στην έξοδο:

$$\underline{V}_{out}(\omega) = H(j\omega) \underline{V}_{in}(\omega).$$

Επομένως:

$$|V_{out}| = |H(j\omega)| |V_{in}|$$

και

$$\varphi_{out} = \varphi_{in} + \angle H(j\omega).$$

Τι σημαίνει πρακτικά;

Διαφορετικές αρμονικές του ίδιου σήματος μπορεί να μεταβληθούν διαφορετικά.

- Κάποιες μπορεί να εξασθενήσουν περισσότερο.
- Κάποιες μπορεί να διατηρηθούν σχεδόν αμετάβλητες.
- Κάθε αρμονική μπορεί να αποκτήσει διαφορετική μετατόπιση φάσης.

Αποτέλεσμα

Αν μεταβληθούν διαφορετικά οι συχνοτικές συνιστώσες, μεταβάλλεται και η **μορφή του συνολικού σήματος** στην έξοδο.

Σήμα εισόδου $\implies$ Φάσμα εισόδου $\implies H(j\omega) \implies$ Φάσμα εξόδου $\implies$ Σήμα εξόδου

$$\underline{V}_{out}(\omega) = H(j\omega) \underline{V}_{in}(\omega)$$

Η μεγάλη εικόνα

Η Fourier μας λέει **τι συχνότητες περιέχει το σήμα**. Η συνάρτηση μεταφοράς μας λέει **τι κάνει το κύκλωμα σε καθεμία από αυτές**.

Τέλος Εισαγωγής